7/6021

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

25.03.2002

SAYI :B.02.0.006/01-641

KONU :7/6021-13551 esas no'lu soru önergesine cevap

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : a) 18.02.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6021-13551/32236 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 27.02.2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-667-9/1022 sayılı yazısı.
c) 15.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13549 sayılı yazınız.
d) Başbakanlığın 20.03.2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-667-9/1470 sayılı yazısı.

Şanlıurfa Milletvekili Yahya AKMAN tarafından , Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve Sayın Başbakanımızca da tarafımdan cevaplandırılması tensip olunan 7/6021-13551/32236 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

26 Kasım 1996 tarihli ve 22829 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tütün Mamullerinin Zararlarının Ödenmesine Dair Kanun'un 3,6 ve 7. maddeleriyle onsekiz yaşından küçüklere tütün ve tütün mamulleri satışı yapılmaması ve bu hükme uymayanlardan ise onmilyon liradan beşyüz milyon liraya kadar ağır para cezası verileceği tekerrürü halinde bu cezanın yukarı haddine hükmedilmesi hükmü getirilmiştir.

Anılan adli para cezası yetkili mahkemelerce uygulanmaktadır.

Bakanlığımızın koordinasyonunda ilki 29.06.1998 tarihinde TEKEL, Philip Morris, R.J.Reynolds firmalarının katkılarıyla yetişkin olmayan gençlerin sigaraya alışmalarını engellemek amacıyla düzenlenen **"Çocukları Sigaradan Uzak Tutalım Kampanyası"** nedeniyle bastırılan **"18 YAŞINDAN KÜÇÜKLERE SİGARA SATILMAZ"** ibareli büyük boy ve küçük boy stickerlar ülke geneline dağıtılmıştır.

Bu yıl da memleketimizdeki sigara üreticisi üç kuruluşun müştereken aynı amaçla organize ettikleri kampanya 21.01.2002 tarihinde düzenlenen basın toplantısı ile başlatılmış ve yaptırılan görsel malzemeler adı geçen kuruluşlarca ortaklaşa (Afiş, Torba Zarf, Bakan Mektubu, Kampanya Mektubu, Bakkal Broşürü, Kasa Stickeri, Cam Stickeri, Açık-Kapalı, Dön Kart, Naylon Poşet, Para Tabağı) dağıtılmıştır.

Ayrıca, bu kampanyanın daha etkin ve amacına uygun olarak kamuoyuna daha iyi yansıması ve destek görmesi için **"Çocuklarımızı Sigaradan Uzak Tutalım"** ibareli ilanları gazetelerde yayınlanmıştır.

Memleketimizde sigara kullanma alışkanlığı konusunda yapılmış güvenilir araştırmalar bulunmamaktadır. Son on yıllık TEKEL sigara satışları ile ilgili aşağıda verilen tablonun incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, satışlarımızda belirgin bir artışın olmadığı, özellikle 1993 yılından itibaren satışların belirli bir seviyede seyrettiği görülmektedir.

YILLAR	SATIŞ MİKTARI (KG)
1991	64.390.684
1992	68.397.095
1993	72.070.567
1994	79.131.315
1995	78.448.956
1996	75.227.541
1997	71.263.088
1998	74.886.443
1999	80.378.338
2000	77.985.404
2001	76.872.769

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 07.11.1996 tarihinde kabul edilen ve 26.11.1996 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4207 Sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun'un 4. maddesinin 4. fıkrasında; "Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ve özel televizyon kurumları, ayda en az doksan dakika tütün ve tütün mamulleri alışkanlığının zararları konusunda uyarıcı ve eğitici mahiyette yayınlar yapmak zorundadır." Şeklinde hükmü mevcuttur.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu gerek uyarıcı spotlarla, gerekse eğitim, kültür ve sağlık içerikli kuşak programlarında ve hatta yerli dizilerde sigaranın zararları konusunda yer verilmektedir. Bu programlar özellikle çocuk izleyicilerin ekran başında bulunduğu saatlerde ve mümkün olduğu kadar çeşitli yaş gruplarındaki seyirciye ulaşılacak şekilde yayınlanmaktadır.

3984 Sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde: "Alkol ve tütün ürünlerinin reklamına izin verilemez."

Türkiye Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının Yayın İlkeleri ve Usulleri ile Reklam Gelirleri Üst Kurul Paylarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik'in Reklamı Yasaklanın Ürün ve Hizmetler Başlığı altındaki 13'ncü maddesinde; "Kuruluşlar aşağıda sayılan ürün ve hizmetlere ilişkin reklamları yayınlayamazlar: Alkol, alkollü içkiler, sigara ve diğer tütün ürünleri"

Yine aynı Yönetmelik'in Program Desteklemesi Başlığı altındaki 12'nci maddesinin 6'ncı paragrafında ; "Reklamı yasaklanan ürün ve hizmetleri üretenlerle, bunların satışı ile iştigal edenler program desteklenmesinde bulunamazlar." Şeklinde hükümler mevcuttur.

Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşları yayına başladıktan sonra Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 05.02.1998 tarihinde;

"Alkol ve Tütün Ürünleri, bilindiği gibi 3984 sayılı Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanunun 22. Maddesi , alkol, tütün ve tütün ürünlerinin reklamlarına izin verilemeyeceğini hükme bağlamaktadır.

3984 sayılı yasaya dayanılarak çıkarılan 20 Kasım 1994 tarihinde yürürlüğe giren, Radyo ve Televizyon Kuruluşları Reklam Yayın İlkeleri ve Usulleri ile Reklam Gelirleri Üst Kurul Paylarının Ödenmesi Hakkında Yönetmeliğin 13. maddesi de kuruluşların alkol, alkollü içkiler, sigara ve diğer tütün ürünlerinin reklamlarını yayınlayamayacaklarını öngörür.

Ayrıca, aynı yönetmeliğin 12. maddesi, reklamı yasaklanan ürün ve hizmetleri üretenlerle, bunların satışı ile iştigal edenlerin program desteklemesinde bulunamayacağını hükme bağlar.

7/6021

Yasa ve yönetmelik hükümlerine rağmen, magazin programlarında, güncel programlarda, ana haber bültenlerinde, alkollü içkiler, tütün ve tütün ürünleriyle ilgili haber ve reklamlara yer verildiği görülmekte, hatta bu tür kuruluşların program desteklenmesinde bulunduğu anlaşılmaktadır." Şeklinde bir duyuru yayınlanmış ve Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uyulması konusunda hatırlatma yapmıştır.

4207 Sayılı Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair kanunda öngörülen eğitim programlarının televizyonlarda seyredilme oranı düşük olan gece geç saatlerde yayınlanması üzerine de, Radyo ve Televizyon Üst kurulu; Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının Eğitim, Kültür, Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği Programlarında Yer Vermeleri Gerekli Yayın Türleri ve Oranlarına Ait Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendini aşağıdaki şekilde değiştirmiş ve bu değişiklik 27.05.1998 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

"Toplumun, özellikle de çocukların ve gençlerin sigara, alkol, uyuşturucu madde, kumar ve diğer kötü alışkanlıklara karşı caydırıcı nitelikte yayınlar yapmak suretiyle korunmasını sağlamak hususu gözönünde bulundurulur. Ayrıca, trafik kazaların önlemeye yönelik eğitim programları yapılır. Bu tür yayınların toplam süresi, haftalık yayın süresinin yüzde 5'inden az olamaz ve hedef kitleye ulaşabilmek amacıyla, 09.00 – 21.00 saatleri arasında yapılır. Koşulu getirilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yukarıda belirtilen Kanun ve Yönetmelik Hükümleri dahilinde televizyon yayın kuruluşlarında sigara reklamına izin vermemektedir.

Zaman içerisinde toplum bilincinin gelişmesi ile içersinde sigara içilen sahnelerin bulunduğu sigara içmeyi özendireceği düşünülebilecek yapımların ve yayınların da önleneceğine inanılmaktadır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından ; eğitici programların gündüz saatlerinde yayınlanması konusunda gayret gösterilmesi için yayın kuruluşlarına zaman zaman gerekli telkinlerde bulunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yılmaz KARAKOYUNLU
Devlet Bakanı

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa